

[Formanden]

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til strukturforanstaltninger inden for konsumfiskeindustrien.

(Lovforslag nr. L 7. Fremsat 13/1 82. Første behandling 21/1 82. Betænkning 25/2 82. Anden behandling 9/3 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 135 stemmer mod 18.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til fiskerikonulentvirksomhed.

(Lovforslag nr. L 99. Fremsat 10/2 82. Første behandling 16/2 82. Betænkning 11/3 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændringer af reglerne om hjælpeforanstaltninger uden samtykke).

(Lovforslag nr. L 16. Fremsat 13/1 82. Første behandling 19/1 82. Betænkning 11/3 82).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 3 ændringsforslag af Tinning (VS) og Anne Grete Holmsgård (VS) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af Tinning (VS) og Anne Grete Holmsgård (VS):

Til § 127

1) I den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 127 indsættes i *stk. 1, 2. pkt.*, efter »Forældremyndighedens indehaver« ordene: »og barnet – for så vidt dette er fyldt 10 år –«.

2) I den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 127 indsættes i *stk. 1, 3. pkt.*, efter »Meddelelsen« ordene: »til forældremyndighedens indehaver«.

3) I den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 127 indsættes i *stk. 1 som 4. pkt.*:

»Meddelelsen til barnet skal indeholde tilbud om, at barnet har adgang til at vælge en bisidder efter eget ønske, samt tilbud om lønnet bistand af særlig sagkyndig efter eget valg.«

Bemærkninger

Til nr. 1-3

Alle de tre stillede ændringsforslag tager sigte på at styrke barnets retssikkerhed i sa-

ger vedrørende tvangsanbringelser uden for hjemmet.

Følges ændringsforslagene, vil § 127, stk. 1, få følgende ordlyd:

»Når det sociale udvalg ikke kan holde møde, kan foranstaltninger, som af hensyn til barnets velfærd ikke kan opsættes, iværksættes foreløbigt af formanden eller i dennes forfald af næstformanden. Forældremyndighedens indehaver og barnet – for så vidt dette er fyldt 10 år – skal inden 24 timer efter afgørelsen have skriftlig meddelelse herom med angivelse af de faktiske og retlige forhold, der ligger til grund for foranstaltningens iværksættelse, med oplysning om retten til indsigt i sagens akter efter lov om offentlighed i forvaltningen. Meddelelsen til forældremyndighedens indehaver skal endvidere indeholde tilbud om advokatbistand. Meddelelsen til barnet skal indeholde tilbud om, at barnet har adgang til at vælge en bisidder efter eget ønske, samt tilbud om lønnet bistand af særlig sagkyndig efter eget valg.«

Det er venstresocialisternes principielle opfattelse, at børn i enhver henseende skal betragtes som ligeværdige samfundsborgere, og at de har krav på samme respekt for individuelle og gruppevisse interesser og rettigheder som voksne.

I sager om tvangsfjernelser er der ingen grund til at antage, at der eksisterer et umiddelbart interessesammenfald mellem barnet og de sociale myndigheder. Hvad der kaldes en hjælpeforanstaltning af hensyn til barnet, kan meget vel blive oplevet som en tvangsmæssig indgriben. Og også i denne sammenhæng må barnets oplevelse af indgrebet tillægges en selvstændig betydning – uanset de sociale myndigheders erklærede hensigter med fjernelsen.

Dertil kommer, at det heller ikke kan antages, at der eksisterer et umiddelbart interessesammenfald mellem barnet og forældremyndighedens indehaver.

På den baggrund må barnet have ret til at vælge en bisidder efter eget ønske, ligesom barnet må have ret til at vælge en særlig sagkyndig bisidder. Principielt mener vi, at barnets retssikkerhed må være uafhængig af alderen, men i det konkrete tilfælde har vi valgt at trække grænsen ved de 10 år.

Sådanne ordninger kan måske forekomme temmelig usædvanlige.

Vi skal derfor gøre opmærksom på, at man i bl.a. Sverige længe har tildelt barnet/den unge en selvstændig partsstilling i sager vedrørende tvangsfjernelser.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Taanquist (S):

Der er stillet 7 ændringsforslag til lovændringen om tvangsfjernelse af børn, og vi må stemme imod dem alle syv.

Ændringsforslag nr. 1 fra socialistisk folkeparti og fremskridtspartiet går ud på, at der i § 123 skal indsættes et nyt stykke, der siger, at det påhviler det sociale udvalg at søge skabt de nødvendige betingelser for barnets hjemgivelse.

Når vi stemmer imod ændringsforslaget, er det, fordi det i forvejen fremgår af bistandsloven, at det sociale udvalg skal søge at skabe de nødvendige betingelser for barnets hjemgivelse, så ændringsforslaget er helt unødvendigt.

Ændringsforslag nr. 2 fra centrum-demokraterne og venstre m.fl. går ud på, at tilbudet om advokatbistand først ophører, når sagen er endeligt afgjort ved domstolene. Vi finder det uhensigtsmæssigt, hvis forældrene skal have én advokat, som de automatisk får beskikket, til at føre sagen ved domstolene og en anden advokat som bisidder.

Ændringsforslag nr. 3 fra fremskridtspartiet og kristeligt folkeparti går for det første ud på, at socialudvalgsformandens foreløbige afgørelse om tvangsfjernelse af et barn inden 48 timer skriftligt skal indberettes for underretsdommeren i retskredsen, men det er ikke klart, hvad han skal med denne indberetning. Hvis den skal gælde for at være indkaldelsen til det møde, der skal afholdes senest 7 dage efter den foreløbige fjernelse, finder jeg det unødvendigt, at man lovfæster det. Jeg tror, at man i forvaltningerne kan finde ud af at få denne indkaldelse afsendt hurtigst muligt.

For det andet foreslår man en forlængelse af fristen for afholdelsen af det møde, hvor socialudvalget med tilforordnede skal godkende formandens foreløbige afgørelse om en tvangsfjernelse.

[Taanquist]

Jeg vil gerne erindre om, at hovedsigtet med dette lovforslag er at nedbringe den nu-gældende frist på 2 måneder for socialudvalgets endelige afgørelse af en formands foreløbige beslutning om at tvangsfjerne et barn. Alle har været enige om, at denne frist skulle nedskæres drastisk.

Vi er opmærksomme på, at de nu foreslåede tidsfrister er stramme, og at de i visse tilfælde vil kunne blive en byrde for forvaltningerne, men det skal ses i forhold til det alvorlige indgreb, det er at tvangsfjerne et barn fra hjemmet. Jeg finder, at de tidsfrister, der er foreslået i lovforslaget, er et rimeligt kompromis mellem børnenes og forældrenes retssikkerhed og forvaltningernes mulighed for at foretage en rimelig sagsbehandling.

Jeg vil gerne erindre om, at der i det møde, der skal afholdes senest 7 dage efter fjernelsen, kun skal tages stilling til, om formandens foreløbige afgørelse var korrekt. På mødet skal man ikke tage endelig beslutning om fjernelse af barnet.

Endelig er der ændringsforslag nr. 4 fra det konservative folkeparti om en forlængelse af fristerne for Københavns kommune på grund af det store sagsantal. Vi finder det ikke rimeligt, at man i et område af landet, fordi der her forekommer et stort sagsantal, skulle have en anden og en ringere retssikkerhed end i resten af landet.

Uden for betænkningen foreligger der 3 ændringsforslag fra venstresocialisterne, der bygger på den antagelse, at de sociale myndigheder er barnets modpart. Denne opfattelse deler vi ikke. Foranstaltningerne efter bistandsloven er i sig selv en beskyttelse af barnet og dets velfærd.

Vi stemmer altså imod samtlige ændringsforslag, og vi anbefaler, at lovforslaget vedtages uændret.

Agnete Laustsen (KF):

Ved sagens første behandling var det et gennemgående træk, at det fra alle partiers side blev ønsket, at retssikkerheden i disse meget vanskelige sager blev styrket, og det er da også retssikkerheden, vi under den lange og meget grundige udvalgsbehandling, vi har haft om forslaget, har sat i højsædet, og det er formentlig også det, der er baggrunden for, at så mange partier denne gang har stil-

let ændringsforslag, idet vi hver for sig har ønsket på den ene eller den anden måde at styrke retssikkerheden i disse sager.

Jeg vil i den forbindelse gerne pege på det ændringsforslag, vi har stillet fra konservativ side, hvorefter vi foreslår forlængelse af tidsfristen for forelæggelse af foreløbig kendelse om fjernelse fra som i forslaget 7 dage til 3 uger for så vidt angår Københavns kommune.

Det er lige blevet nævnt af hr. Taanquist, at dette skulle være en ringere retssikkerhed. Sådan opfatter vi det ikke, tværtimod. Vi fik under udvalgsbehandlingen meget klart at vide fra Københavns kommunes side, at det på grund af denne bys meget store størrelse og den ganske særlige opbygning, man har vedrørende disse sager i Københavns kommune, ville være forbundet med stor retsikkerhed, hvis man skulle holde sig til de 7 dage.

Vort forslag om at give ministeren en bemyndigelse til at træffe beslutning for Københavns kommunes vedkommende om at udskyde fristen til at være 3 uger er altså tværtimod udtryk for, at vi ønsker, at den retssikkerhed, som gælder for resten af landet, også skal være gældende i Københavns kommune, idet det er helt givet, at man ikke med den korte tidsfrist i København kan nå at få de nødvendige oplysninger og de nødvendige erklæringer indhentet, og dermed stiller man rent faktisk både forældre, børn og myndigheder i Københavns kommune ringere.

Vi forstår, at fremskridtspartiet har været lidt inde på de samme tanker, men vi finder, at fremskridtspartiets forslag er for bureaukratisk; det lyder ellers utroligt, når det er fremskridtspartiet, det drejer sig om; men det mener vi faktisk dette forslag er.

Hvad angår venstres og CDs ændringsforslag om, at tilbuddet om advokatbistand først skal ophøre, når sagen har fundet sin endelige afslutning ved retten, mener vi, at det må være tilstrækkeligt som nu, at man tilbyder advokatbistand, indtil man på anden måde – og det vil jo altså sige igennem justitsministeriet – får beskikket en advokat, og derfor kan vi ikke stemme for dette forslag.

Socialistisk folkepartis ændringsforslag om, at man i lovteksten indsætter, at det sociale udvalg i øvrigt skal sørge for, at forholdene i hjemmet er i orden inden hjemsendel-

[Agnete Laustsen]

sen, finder vi overflødigt, og vi må derfor også stemme imod dette forslag, ligesom vi stemmer imod de af VS uden for betænkningen stillede ændringsforslag.

Vi indstiller herefter fra konservativ side lovforslaget til vedtagelse med det af os stillede ændringsforslag.

Henrik Toft (V):

Venstre er enig i sigtet med dette lovforslag om beskyttelse af børnenes retssikkerhed og om en opstramning af de tidsfrister, som gælder, når der sker hjælpeforanstaltninger.

Venstre ønsker gennem en ændret familiepolitik at bidrage til, at vi er fri for at skulle bruge disse foranstaltninger, men når det skal ske, er det rigtigt sådan, som det sker ved ændring af lovgivningen på dette område.

Hvad angår ændringsforslagene, kan vi støtte det ændringsforslag om advokatbistand, som vi selv er medforslagsstillere til, og vi stemmer imod de andre.

Agerschou (SF):

Som vi har bemærket i betækningsbidraget, mener vi ikke, at dette lovforslag løser den grundlæggende konflikt mellem på den ene side kravet om retssikkerhed i forbindelse med tvangsforanstaltninger og på den anden side hensynet til et barns tarv.

Lovforslaget medfører efter vores opfattelse en nødvendig stærkere retssikkerhed, men vi mener samtidig, at lovens virkninger må vurderes grundigt efter f.eks. en etårig periode.

Vi vil samtidig opfordre socialministeren til at iværksætte en undersøgelse af årsagerne til tvangsfjernelser. Resultaterne af en sådan undersøgelse kunne give mulighed for at tage initiativer til at forebygge tvangsfjernelser.

I øvrigt er vi ikke i tvivl om, at mange af problemerne ville undgås, hvis der blev ført en politik i Danmark, der generelt tog hensyn til børns vilkår.

Det af SF stillede ændringsforslag har til formål i selve lovteksten at understrege, at det sociale udvalg stadig har forpligtelsen til at arbejde med den samlede families problemer, selv om barnet er fjernet fra hjemmet. Det er en forpligtelse, der for så vidt i forvejen noget vagt fremgår af § 67 i bistandsloven. Vi mener, der er grund til at indføje det

her, fordi vi har det indtryk, at det er et arbejde, mange sociale udvalg ikke udfører eller ikke udfører tilstrækkeligt. Det kan ofte skyldes, at der ikke er ansat det tilstrækkelige personale i socialforvaltningen til at udføre dette meget problemfyldte og tidkrævende arbejde. Vi mener, at både forældre, børn og socialarbejdere vil stå noget stærkere i bestræbelserne for at løse problemerne, hvis forpligtelsen er indføjet her.

De øvrige ændringsforslag, der fremgår af betænkningen, vil vi stemme imod.

Hvad angår ændringsforslagene fra VS, er vi nok enige i de intentioner, der ligger bag. Vi har selv på et tidspunkt under arbejdet med lovforslaget overvejet noget lignende, men opgav, fordi vi mener, at sådanne bestemmelser i praksis vil være illusoriske og i mange tilfælde oven i købet ville stille barnet svagere. Vi er bange for, at børn, der befinder sig i en så presset situation, vil komme yderligere i klemme. Af den grund vil vi stemme imod disse forslag fra VS.

Samtidig kan jeg dog sige, at vi er interesserede i at være med i en diskussion om, hvorledes man generelt bedre kan sikre børns og unges retsstilling.

Askjær Jørgensen (FP):

Der er ved at ske noget her, som er ret typisk for folketingets arbejde. Man påberåber sig, at man vil lave en lovgivning, som giver den bedst mulige retssikkerhed for nogle mennesker, i dette tilfælde når der sker tvangsfjernelser. Når så vi – ganske vist på et ret sent tidspunkt – får en god idé, der bevirker, at barnets retsstilling yderligere kan sikres, og at man kan sikre forældrene bedre, så siger man bare: det kan vi ikke gå ind for, det er for bureaukratisk.

Vores ændringsforslag nr. 3 går ud på følgende: når der sker en tvangsfjernelse, hvor et socialudvalgs formand altså har følt sig foranlediget til at sætte en fjernelse i gang, ser man, når det trækkes frem i pressen, at denne formand optræder på pampermanér, og derfor synes vi, det er rimeligt hurtigst muligt at få en prøvning af det. Dommeren skal jo under alle omstændigheder på et tidspunkt have sagen i hænderne og arbejde med sagen. Det, vi forestiller os, er, at socialudvalgsformanden lader udarbejde en skriftlig rapport, der tilsendes dommeren, så han får

[Askjær Jørgensen]

mulighed for at gennemlæse den. Hvis dommeren efter denne gennemlæsning siger: nå, dette her ser meget fornuftigt ud, så mener vi, det er rimeligt at give lidt mere respekt, så man kan få tid til at få mødeindkaldelserne i stand. Det er det, vi har fremført under udvalgsarbejdet ud fra den erfaring, at det ikke mindst i Københavns kommune er meget svært at få mødet i stand på otte dage. Så siger vi: når der er to, der har set sagen igennem, i stedet for, at det er udvalgsformanden alene, vil vi indrømme disse 3-4 dage mere til, at mødet skal holdes.

Men på den anden side, hvis dommeren føler, at der er noget, der ser helt galt ud, skal dommeren have mulighed for at halvere fristen, altså at gå ned til fem dage. Vi mener, at det rent praktisk ikke kan lade sig gøre hurtigere.

Vi tror ikke, det er rart at være udvalgsformand, når man presses ud i den situation, at man skal foretage en tvangsfjernelse, og derfor er vort ændringsforslag faktisk en aflastning af udvalgsformanden, så at han ligesom har en medansvarlig. Han kan sige: nå ja, det kan diskuteres, om jeg har handlet rigtigt; jeg synes, jeg var presset til at gøre det, og dommeren har dog set på det. Det vil altså sige, at det giver en lille smule beskyttelse af den udvalgsformand, der har det kedelige hverv at skulle foretage disse tvangsfjernelser.

Ud over at det altså er en hjælp til disse udvalgsformænd, får forældrene og barnet den ekstra sikkerhedsstillelse, at det i stedet for, at det er én udvalgsformand, der suverænt har kigget på det, altså er to menneskers hjerner, der har været i gang med at se på sagen, hvoraf den ene er en dommer, som har forstand på lovgivning, er trænet i at læse paragraffer og har juridisk forståelse. Derfor er jeg meget forbavset over, at vi ikke får ændringsforslag nr. 3 vedtaget af et enigt folketing.

Jeg vil meget gerne høre ministeren her redegøre for, om der er nogle praktiske ting i udformningen el. lign., der er galt. Jeg har fået venlig hjælp fra ministeriet til at udforme det, men dér måtte man tilføje, at man på grund af den korte tid ikke kunne garantere for, at det var hundrede procent i orden teknisk. Hvis det udelukkende er sådanne aversioner, man har, vil jeg gerne bede om, at man får det yderligere behandlet, for jeg

synes, denne sag er så vigtig, at den ikke skal falde på gulvet, alene fordi man mangler et par dage mere til at få det tekniske bragt i orden.

Så vil jeg sige, at jeg er forbavset over, at nogle har indvendinger imod ændringsforslag nr. 1, stillet af SF, for hvis man siger: det skal foregå således i forvejen, og sådan foregår det i forvejen, og sådan siger loven det i forvejen, ja men hvorfor er man så så tøsset, at man ikke tør? Det er præciseret. Jeg synes, det er et ganske udmærket ændringsforslag, SF har udarbejdet, og derfor har vi selvfølgelig tiltrådt det. CDs ordfører i denne sag, fru Yvonne Herløv Andersen, har også udarbejdet et godt ændringsforslag, om bedre advokatbistand. Det er vi en række partier der har tiltrådt, og det vil vi selvfølgelig også støtte.

Jeg kan sagtens se intentionerne i VS' forslag, men vi er lidt nervøse for, hvordan børn på 10 år skal reagere i den situation, hvor de netop har været udsat for tvangsfjernelse. Vi tror ikke rigtig, det kan fungere godt i praksis, og vi er i hvert fald ikke så sikre i vor sag på dette område, at vi tør stemme for ændringsforslagene, selv om vi godt kan se, der er nogle rigtige tanker bag dem. Vi tør altså ikke tage medansvar for dem og har valgt at stemme imod dem, fordi vi ikke rigtig kan se, hvor det ender henne. Vi tror altså, det er for usikkert at gå ud fra, at børn på 10 år, der er i en tvangsfjernelses-situation, skal være i stand til at komme med en positiv reaktion. Det tror vi ikke på, og derfor ender vi med at stemme imod forslagene.

Men jeg glæder mig altså til nu at høre fra socialdemokratisk side, fra ministerens side, hvad man har imod at forbedre den lovgivning, vi her arbejder med, på den måde, at man både sikrer udvalgsformandens situation og også styrker retssikkerheden for dem, der rammes af en tvangsfjernelse.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Lovforslaget er blevet til primært på baggrund af de problemer, ombudsmanden pegede på vedrørende fjernelser, hvor formanden var impliceret, altså øjeblikkelige fjernelser.

Men jeg tror, vi kunne have fået et meget bedre lovforslag, hvor man også havde fået

[Yvonne Herløv Andersen]

en bredere politisk samling om det, hvis man, ligesom man gør på økonomi eller energi, havde ofret en dag eller en halv dag på det, hvor vi havde drøftet tingene igennem og fået inkorporeret så meget som muligt i det, for der ligger jo flere fornuftige ting i ændringsforslagene.

Derfor kan jeg heller ikke forstå, at hr. Taanquist så let kan afvise dem. Det tror jeg må begrundes i, at der har været et lille tidspres på det, altså at når man ikke umiddelbart kan få noget afklaret, er det nemmest at afvise det. Det samme må jeg desværre sige om VS' forslag; dér mangler jeg også tid og begrundelser.

Men SFs ændringsforslag kan jeg gå ind for; dog kan jeg ikke dele begrundelsen helt, men selve den tekst, der kommer til at stå i loven, hvis det bliver vedtaget, er jeg absolut enig i, fordi der ikke er noget, der hedder forældrenes tarv eller barnets tarv, det er den samlede families tarv, det gælder.

I øvrigt er det dér med barnets tarv eller forældrenes tarv en frygtelig forslidt frase. Hvem definerer, hvilken baggrund man har, hvilke normer og holdninger der afgør, hvad der er den enkeltes tarv i det spørgsmål?

Fremskridtspartiets forslag om at knytte dommeren tættere til beslutningen kan vi også medvirke til, idet vi mener, at man i socialudvalget egentlig kun burde have haft indstillingsret, hvorefter sagen var helt væk derfra og for domstolene. Måske er det for firkantet, som det er blevet sagt, men det er i hvert fald en af de rigtige veje at gå, at dommeren på et tidligere tidspunkt kommer ind i sagen og er med til at afgøre, på hvilket tidspunkt vi skal beramme mødet.

Så har CD selv stillet forslag, og det har vi gjort på baggrund af vore erfaringer. Det er rigtigt, som fru Agnete Laustsen siger, at man kan gå til justitsministeriet – det står i øvrigt i retsplejeloven – hvis man ønsker advokathjælp ud over det, som kommunen giver, men det har vi set fungere meget vilkårligt, bl.a. fordi kommunerne bliver vældig trætte af sagen på et tidspunkt, hvorefter hjælpen slipper op, og det er ikke muligt at få fri proces. Vi mener, det må være en ret for de forældre, i hvis familieliv man har foretaget et sådant indgreb, at deres børn er blevet fjernet, at deres advokathjælp fortsætter ganske enkelt hele vejen igennem. Når det står i bistandslovens tekst, bliver det også

umiddelbart læseligt, og det bliver på samme vilkår hele landet over. O.k., det bliver en kommunal udgift, men det er jo ikke så enormt stor en udgift, hvis vi ser på det antal af sager, der har været for landsretten. Jeg tror ganske vist ikke på de tal, jeg har fået – jeg tror, de er noget større – og heller ikke på oplysningen om, hvor mange børn der bliver fjernet.

Jeg vil slutte af med at sige, at »frivillige fjernelser« er det værste, jeg ved, og dem kan vi ikke få tal på. Det er dér, hvor der siges til moderen eller faderen eller begge to: hvis ikke du gør det, er vi nødt til at foretage en rigtig fjernelse, og så går man med til det. Når man så på et senere tidspunkt vil have sit barn hjem, bliver det tvangstilbageholdt. De tal er altså ikke med i statistikken, men det er givet, at de er større end det tal for fjernelser, vi har fået forelagt.

CD kan altså medvirke til vore egne, SFs og fremskridtspartiets ændringsforslag.

Lone Dybkjær (RV):

I betænkningen er det anført, at det radikale venstre vil redegøre for sin stilling ved andenbehandlingen.

Vi var ved første behandling positive over for lovforslaget. Vi mente, det var nyttigt at tage sagen op efter et år. Vi mente også, det var nyttigt at styrke forældrene med en advokat, og vi mente, det var nyttigt at foretage en tidsmæssig stramning. Med andre ord accepterede vi lovforslaget, som det var, altså at der var tale om, at vi lavede nogle strammere juridisk-processuelle regler, og at vi lod være med at beskæftige os med de materielle, altså de indholdsmæssige, sider af sagen.

Udvalgsarbejdet har imidlertid medført en række reaktioner – flest fra administrativ side, men også fra anden side – som har gjort os lidt betænkelige ved, at man har delt lovforslaget på den facon, at vi kun har beskæftiget os med de processuelle sider og ikke med de materielle.

Mere eller mindre konkret kan de henvendelser, der har været, vel udtrykkes sådan, at man fra administrativ side føler, at fristerne er for stramme, at det ikke er godt at tage situationen op efter et år, for det fører bare til fornyede konflikter, at sagsbehandlerne bliver nervøse for at gribe ind under de stramme tidsfrister, og fremfor alt, at man

[Lone Dybkjær]

ved, at der kommer en juridisk bisidder, risikerer, at man får en mere proceduremæssig og juridisk end indholdsmæssig diskussion.

Mindre konkret kan vi måske sige, at vi har oplevet, at administrationen følte det som en stramning, altså en slags indirekte påpegnings af, at der nok blev fjernet for mange børn.

Det har gjort, at vi føler, det er nødvendigt, at vi får taget fat også på en indholdsmæssig drøftelse af dette problem. Fjerner vi for mange børn, fjerner vi for få børn, eller fjerner vi præcis det antal børn, der skal fjernes? Fjerner vi dem på rette tidspunkt, eller fjerner vi faktisk børnene for sent?

Jeg tror ikke, der som helhed foretages for mange tvangsfjernelser, og vores tilslutning til denne lovgivning er ikke et udtryk for det. Og jeg vil også gerne understrege i sammenhæng netop med den administrative reaktion, der har været, at vi ikke hermed vil sige, at man skal fjerne et mindre antal børn af den grund. Man skal fra administrationens side foretage nøjagtigt den samme, om jeg så må sige, konkrete sagsbehandling som tidligere.

Men vi vil godt opfordre socialministeren til at foretage en nærmere undersøgelse af hele dette spørgsmål. Vi har primært tænkt på tvangsfjernelser, men jeg er enig med CDs ordfører i, at der i høj grad også er tvangsmomenter i de frivillige fjernelser.

Jeg tror ikke, det er nogen helt nem opgave, og jeg skal heller ikke formulere et kommissorium for et sådant arbejde, men spørge socialministeren, om han vil være indstillet på at foretage en nærmere kortlægning af området tvangsfjernelse og måske fjernelser i al almindelighed med henblik på en drøftelse i socialudvalget eller i folketinget af den indholdsmæssige side af denne sag, sådan at det ikke bare kommer til at stå ved den formelle side.

Vi tilslutter os altså lovforslaget, men jeg vil godt understrege, at vi, når det drejer sig om det første punkt, nemlig at sagen tages op efter ét år, nøje har mærket os socialministerens svar, og jeg synes, det bør indgå på en eller anden led i den meddelelse, der går videre til administrationen, at der ikke er tale om, at man nødvendigvis skal behandle hele sagen forfra, men mere om, at man automatisk får løftet sagen op og vendt den for at se, om der skulle være nye momenter i den. Det føler vi er meget vigtigt, sådan at man

ikke skal gentage hele sagen allerede efter et års forløb.

Vi er også enige i, at det er vigtigt at styrke forældrenes stilling. Vi vil imidlertid godt henstille, at det ikke bare bliver en juridisk styrkelse, men at det bliver hele den samlede situation, altså den indholdsmæssige situation, der bliver styrket ved hjælp af denne advokat. Endelig kan vi også acceptere den stramning, der er sket.

Jeg skal komme med nogle få bemærkninger om ændringsforslagene.

Vi er for så vidt enige i ændringsforslag nr. 1, som SF har stillet. Vi har dog foretaget den såkaldte banalitetstest på forslaget, den, der siger: hvis man sætter et »ikke« ind, er forslaget så stadig meningsfyldt? Og det er det rent faktisk ikke, for man kan jo ikke forestille sig en tekst, der lyder: »det påhviler ikke det sociale udvalg at søge skabt de nødvendige betingelser«. Med andre ord: det, banalitetstesten viser, er, om det er en selvfølge eller ej, og det er altså faktisk en selvfølge, at det sociale udvalg arbejder efter det.

Jeg er sådan set ikke så forundret over, at hr. Askjær Jørgensen er så forbavset over det og føler, at det er tøset, hvis man ikke vil stemme for det. Jeg vil dog gerne sige, at hvis vi skulle have alle banale ting og alle selvfølgeligheder med ind i lovgivningen, tror jeg ikke, fremskridtspartiets ønske om at reducere papirmængden bliver opfyldt samtidig, og jeg tror heller ikke, at det vil gøre lovgivningen lettere at læse.

Når det drejer sig om det andet ændringsforslag, tilbuddet om advokatbistand, føler vi os overbeviste om det rigtige i den argumentation, der har været fremført imod det, at man netop ikke stiller forældrene bedre.

Så er der hr. Askjær Jørgensens ændringsforslag, og derom vil jeg sige, at vi er ikke tilhængere af, at man indfører denne 48 timers regel. Jeg mener dog, at vi ville have stillet os positivt, hvis man kun havde haft forslaget om at erstatte de 7 dage med 10 dage, for det føler jeg for så vidt der kunne være argumenter for, netop under hensyntagen til, at vi har en 5 dages arbejdsuge; vi mener ikke, at retstilstanden ville forværres af det.

Om de konservatives ændringsforslag vil jeg blot sige, at vi synes ikke om, at Københavns kommune i en hvilken som helst sam-

[Lone Dybkjær]

menhæng skal undtages fra den almindelige lovgivning. Det er trods alt ikke Færøerne og Grønland, det drejer sig om.

Med hensyn til VS' forslag vil jeg sige, at jeg synes, aldersgrænsen på de 10 år er for højt. I forbindelse med skilsmisse- og separationssager har man den regel, at barnet, når det er 12 år, skal høres særskilt. Jeg finder, at den grænse er den tidligst tænkelige, hvor man ligesom kan prøve rent administrativt og ved at tage en særlig kontakt til barnet at adskille forældrene og barnet. Vi ville derimod have været mere positivt indstillet over for dette, hvis der havde været tale om en aldersgrænse på 15 år som en slags start. Om den så, når den havde vist, hvordan den kom til at fungere i praksis, skulle have været anderledes, er en anden sag, men sådan som ændringsforslaget ser ud, må vi gå imod. Vi finder dog, at man burde overveje at give børn, der havde den alder af 15 år, en særskilt bistand.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det var fru Lone Dybkjærs bemærkninger om, at SFs ændringsforslag var en banalitet.

Når man rent faktisk kan konstatere, at der ofte sker det ved tvangsfjernelser, at det sociale udvalg ikke arbejder videre med den samlede families problemer, mener vi ikke, der kan være tale om en banalitet, og man kan bl.a. konstatere, at medarbejderne på de pågældende døgninstitutioner, hvor børnene bliver anbragt, ofte og i høj grad klager over, at de sociale udvalg, de sociale forvaltninger, glemmer de børn, der af den ene eller anden grund bliver fjernet fra deres familie.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal blot sige, at inden vi kan gå ind for et sådant ændringsforslag, må vi have meget nærmere dokumentation for, at de sociale forvaltninger rent faktisk ikke opfylder bistandsloven, for det er det, der vil være tale om, hvis de sociale forvaltninger ikke tilgodeser familiens samlede tarv.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Det sidste var dog en meget forbavsende oplysning. Jeg troede, at alle, der arbejdede i socialudvalget, var klar over, at man ingen steder i kommunerne rent faktisk har mulighed for at fungere i henhold til bistandslovens intentioner. At det så er på grund af manglende bevillinger og på grund af, at samfundet er kørt helt ned, er en anden sag, men at komme her og sige, at det hele fungerer, som det skal i henhold til bistandsloven, er dog fantastisk.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Ja, det er til hr. Askjær Jørgensen. En af grundene til, at det ikke fungerer, er, at det kniber med at få bevillinger, og her har fremskridtspartiet jo ikke altid været det mest villige.

Så undrer det mig, at hr. Askjær Jørgensen tror, at man ved at tilføje en lille bitte paragraf i en lov kommer til at ændre på administrationen af den. Det, der skal til, hvis dette skal fungere anderledes, er penge og ikke en lovparagraf, som er helt selvfølgelig.

Formanden (Svend Jakobsen):

Jeg beder om, at man holder sig til lovforslaget.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal oplyse fru Lone Dybkjær om, at vi aldrig har stemt nej til sociale nedskæringer totalt set, men hvis man går finansloven efter, kan man ikke sige, at vi sammenlagt vil sætte færre midler af til socialhjælp. Derfor er det forkerte insinuationer, fru Lone Dybkjær kom med.

Når der nu er et ændringsforslag, som trækker et skridt i den rigtige retning, ønsker vi altså at deltage positivt i, at det bliver vedtaget, men derfor kan vi godt påpege, at der er noget galt som helhed.

Tinning (VS):

Jeg skal indledningsvis komme med nogle meget korte bemærkninger om de ændringsforslag, der er stillet i betænkningen; vi har jo ikke nogen medlemmer i socialudvalget.

Vedrørende det første, det, der lige har udsundet sig en længere diskussion om, er jeg helt enig i, at det formentlig ikke vil medføre de store realitetsændringer, om man

[Tinning]

skriver i selve lovteksten eller ej, at det sociale udvalg skal søge at skabe de nødvendige betingelser for, at barnet senere kan komme hjem, men vi stemmer dog gerne for, at det står der, også selv om det for så vidt kan være en selvfølgelighed.

Ændringsforslag nr. 2 skal jeg heller ikke sige meget om, ud over at det stemmer vi også for. Vi mener, det er klart, at forældrenes retssikkerhed må styrkes så meget som muligt, og vi ser det som et led deri, at man giver advokatbistanden hele vejen igennem, indtil sagen er færdig.

Ændringsforslag nr. 3 fra fremskridtspartiet forekommer det mig at der er nogle problemer i, for hvis man forestillede sig, at det blev realiseret, kunne man udmærket forestille sig en situation, hvor byretsdommeren – efter at der næsten var passeret 48 timer – mente at kunne se, at dette var en sag, som skulle op i det sociale udvalg inden fem dage. Hvis jeg ikke helt har misforstået det, ville det betyde, at der er tre dage, fra den besked kommer, og det synes jeg mildt sagt ser lidt mærkeligt ud, for nu at sige det forholdsvis pænt. Jeg kan heller ikke se, at der er nogen større grund til at ændre de 7 dage til 10 dage, så efter at vi sådan har overvejet lidt frem og tilbage, finder vi, at det væsentligste indhold er, at der sker en styrkelse af byretsdommerens placering i denne slags sociale sager, og det vil vi ikke være med til alt i alt.

Det sidste ændringsforslag, det fra de konservative, skal jeg heller ikke sige meget om. Det handler jo om, at man i København skal have nogle særlige frister. Vi mener ikke, det kan være rigtigt, at man har forskellig retsstilling, alt efter hvor i landet man måtte bo.

Så skal jeg sige noget om vore egne ændringsforslag, og jeg skal selvfølgelig beklage, at de ikke er fremkommet noget før, men der er så meget at lave, hvad en del andre formentlig også er klar over.

Indledningsvis vil jeg godt sige i anledning af hr. Taanquists bemærkninger, at det er ikke sådan, at vore ændringsforslag går ud fra den antagelse, at der er en modsætning mellem barnet og de sociale myndigheder, eller at de sociale myndigheder er barnets modpart. Det står der i øvrigt heller ikke nogen steder. Nej, det, vi går ud fra, er, at der ikke automatisk er overensstemmelse, at der altså kan tænkes tilfælde, hvor der er tale om

forskellige interesser. Det handler jo om, at selv om man skriver, at det drejer sig om hjælpeforanstaltninger, og selv om også socialministeren gentagne gange gennem besvarelser af spørgsmål, der er stillet i udvalget, har understreget, at dette er hjælpeforanstaltninger af hensyn til barnet, kan man udmærket forestille sig hjælpeforanstaltninger fra det sociale udvalg, som ikke opleves som hjælpeforanstaltninger. Man kan også forestille sig fjernelser, som ikke er rimelige i forhold til barnets oplevelse af situationen. Det, vore ændringsforslag sigter på, er sådan set først og fremmest at gøre opmærksom på, at der ikke automatisk er sammenfald mellem de interesser, forældremyndighedens indehaver og barnet har, og heller ikke mellem de interesser, barnet og de sociale myndigheder har, og det må betyde, at vi sørger for, at barnet eller den unge får en selvstændig retsstilling, præcis som voksne har det i en hel masse sager af samme slags. Det afgørende i vore ændringsforslag er netop at sige, at det må være sådan, at barnet eller den unge – som jo er den, der bliver tvangsfjernet – får noget, der ligner retsmæssig sikkerhed i denne type sager.

Når en del ordførere har bemærket, at aldersgrænsen på 10 år er meget lav, vil jeg godt sige, at i princippet mener vi sådan set ikke, der burde være nogen aldersgrænse. Jeg er da enig i, at der også kan være problemer ved 10 år og også ved at sætte en endnu lavere grænse. Men jeg vil godt understrege, at hvis det, det drejer sig om – og det gælder i forhold til bemærkningerne både fra hr. Askjær Jørgensen og fra fru Lone Dybkjær – er aldersgrænsen, så mener jeg i hvert fald, vi burde give os selv mulighed for at diskutere, hvordan vi så kan styrke børnenes retssikkerhed i de her tilfælde med en aldersgrænse på 12 eller 15 år. Det er klart, at vi hellere ser en begrænset styrkelse af børnene eller de unge, end at man alene indskrænker sig til at nedstemme vore i øvrigt ganske udmærkede ændringsforslag. Og hvis vi kunne få en diskussion om disse ting, mener jeg også, der kunne være grund til at diskutere nogle ting, som overhovedet ikke bliver berørt af dette lovforslag.

Det drejer sig først og fremmest om samtykket. Det er jo sådan, at kun hvis det er forældremyndighedens indehaver, der modsetter sig en tvangsfjernelse, bliver der tale

[Tinning]

om, at der skal køres en mere formel procedure, hvor der træder forskellige garantier ind og den slags. Det er ikke sådan, at barnet eller den unge overhovedet kan have en mening om denne sag; det gælder indtil det fyldte 18. år, derefter kan den unge modsætte sig det. Men indtil 18 år er det fuldstændig og aldeles ligegyldigt, om den unge eller barnet modsætter sig fjernelsen. Det tillægger man ikke nogen som helst betydning. Her synes jeg, det er sigende, at man f.eks. i Sverige siden 1960 – og dér har man brugt aldersgrænsen 15 år – har haft en lovbestemmelse, som siger, at hvis barnet eller den unge modsætter sig og ikke vil give samtykke til tvangsfjernelsen, må man have den mere formelle procedure, som vi altså har nogenlunde tilsvarende herhjemme. Jeg mener, der kunne være god grund til at kigge på den sag samtidig, hvis det er sådan, at børnenes retssikkerhed i denne sammenhæng skal diskuteres.

Til sidst skal jeg blot understrege, at for os er det ikke selvmodsigende eller uden mening at yde advokatbistand til barnet, fordi de sociale myndigheder handler af hensyn til børnene. Jeg mener, det er på tide, at vi i det mindste tager bare et lille skridt i retning af at sige, at det godt kan være, at børnene eller de unge har nogle selvstændige interesser, og dem må de i hvert fald have mulighed for at udtrykke, ligesom de også må tildeles en vis gyldighed.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti kan gå ind for ændringsforslag nr. 1. Som det er fremgået af diskussionen her, fremgår det nok af bistandsloven, at socialudvalget skal arbejde for at bevare familien sammen og derfor skal arbejde for hjemgivelse af børnene, men vi synes, det er udmærket, at det kan blive betonet netop på dette sted.

Vi går desuden selvfølgelig ind for ændringsforslag nr. 2, som vi er medforslagsstillere til. Vi mener, det er naturligt, at advokaten følger forældrene, indtil sagen er afgjort.

Vi er også medforslagsstillere til ændringsforslag nr. 3. Vi tror, det er meget vigtigt, at man så hurtigt som muligt får påbegyndt sagen, da uvisheden og tvivlen vel er noget af det, der er værst for forældre og barn og kan påvirke dem stærkt. Vi mener, dette ændringsforslag øger forældrenes retssikkerhed.

Vi stemmer imod nr. 4 og imod ændringsforslagene uden for betænkningen.

Socialministeren (Bent Hansen):

Bla. gennem de spørgsmål, som folketingets socialudvalg har stillet mig under sin behandling af dette lovforslag, har jeg kunnet fornemme, at man i udvalget ikke alene har beskæftiget sig med fremgangsmåden, når børn må anbringes uden for hjemmet, uden at forældrene er indforståede med det, men også har været inde på indholdet af de hjælpeforanstaltninger, der iværksættes over for barnet.

Det giver mig anledning til her i dag at begynde med at fastslå, at lovforslaget har haft det helt enkle sigte at indføre nogle procedureregler, der kan forbedre retssikkerheden for de forældre, der står over for en sag om anbringelse af deres børn. Derimod vedrører lovforslaget overhovedet ikke de bestemmelser i bistandsloven; der drejer sig om, hvordan barnets forhold skal være under opholdet uden for hjemmet. Dermed være ikke sagt, at spørgsmålet om hjælpeforanstaltningers indhold er noget, som jeg indtager en passiv holdning over for, tværtimod, det er blot problemer, der ligger ud over, hvad det foreliggende lovforslag sigter mod at beskæftige sig med. Skulle der opstå tilfælde, der viser, at der kunne være behov for at ændre noget i bistandslovens materielle regler om børns ophold uden for hjemmet, vil jeg naturligvis være meget lydhør over for dette, men det er i så fald en ny problemstilling, der tages op, og jeg er altså ikke afvisende heroverfor.

Af betænkningen fra folketingets socialudvalg fremgår det i øvrigt, at der til lovforslaget er stillet 4 ændringsforslag, som jeg gerne vil knytte nogle kommentarer til.

Socialistisk folkeparti har foreslået, at der i § 123 indsættes en bestemmelse om, at det påhviler det sociale udvalg at søge skabt de nødvendige betingelser for barnets senere hjemgivelse. Jeg er naturligvis helt enig i sigtet med det pågældende forslag, men som det også fremgår af nogle af de svar, jeg har givet på socialudvalgets spørgsmål, findes der en tilsvarende bestemmelse i forvejen i bistandsloven, nemlig i § 67, og det ville ikke være hensigtsmæssigt at have to forskellige bestemmelser med det samme indhold. Jeg må derfor afvise dette forslag.

[Socialministeren]

For så vidt angår venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis ændringsforslag om, at tilbuddet om advokatbistand først skal ophøre, når sagen er endeligt afgjort ved domstolene, må jeg henvise til de regler herom, der gælder inden for det almindelige retsplejesystem. Efter de regler, der allerede i dag gælder efter retsplejeloven, beskikker retten i alle tilfælde en advokat til forældrene, som betales af det offentlige. Også her må jeg derfor sige, at jeg er ikke uenig i hensigten med forslaget, men at forholdet i forvejen er reguleret i lovgivningen.

Fremskridtspartiets og kristeligt folkepartis ændringsforslag er lidt mere kompliceret. Disse partier ønsker 7 dages fristen i § 127 forlænget til 10 dage og foreslår samtidig et helt nyt element, nemlig at den foreløbige afgørelse inden 48 timer skal indberettes skriftligt til den pågældende byretsdommer, der så, hvis særlige omstændigheder taler derfor, skal kunne kræve afgørelsen forelagt det sociale udvalg til godkendelse inden 5 dage. Herefter skal der så være en måned til den endelige afgørelse.

Jeg vil gerne hertil sige, at forslaget efter min opfattelse lægger op til en forflygtigelse af formandens og det sociale udvalgs ansvar. Dette indtryk bestyrkes af bemærkningerne til ændringsforslaget, hvoraf det fremgår, at forslaget skulle sigte på at give formanden en medansvarlig for hans afgørelse. Denne tvedeling af kompetencen er imidlertid i strid med det helt grundlæggende princip i bistandsloven om, at hjælpeforanstaltninger i form af anbringelser uden for hjemmet blot er et enkelt led i den samlede sagsbehandling, der iværksættes af det sociale udvalg over for de familier, der befinder sig i særligt truede situationer.

I øvrigt vil forslaget sætte dommeren i en meget vanskelig situation, idet hans vurdering utvivlsomt vil komme til at foregribe udvalgets senere afgørelse. Hertil kommer yderligere det uheldige i, at dommeren skulle medvirke i udvalgsbehandlingen af en sag, som han allerede har foretaget en indgående vurdering af.

I øvrigt finder jeg, at det administrative apparat, der skulle iværksættes efter dette forslag, vil blive unødigt tungt, idet man kunne risikere, at en sag i visse tilfælde skulle underkastes hele 4 behandlinger inden for en periode af 1 måned og 10 dage.

Endelig foreslår det konservative folkeparti, at 7 dages fristen i § 127 forlænges til 3 uger for så vidt angår afgørelser i Københavns kommune. Jeg går ud fra, at alle er enige i, at hovedsigtet med det lovforslag, vi har til behandling, er en udbygning af de retssikkerhedsgarantier, som skal være til stede, når myndighederne griber ind i udøvelsen af forældremyndigheden. Det ville efter min opfattelse være meget problematisk, hvis de tidsfrister, der er i lovforslaget, skulle fraviges i et tæt bebygget byområde, hvor lovforslaget antagelig vil få forholdsvis størst praktisk betydning. Der ville være noget helt ulogisk i, at forældre i de kommuner, hvor der højst er én eller to fjernelssager om året, skulle have en større grad af retsbeskyttelse end de forældre, der bor i en kommune som København, hvor antallet af sager jo er betydelig større.

Som jeg tidligere har givet udtryk for i et svar til socialudvalget, vil jeg ikke bestride, at København som hovedstadskommune kan få praktiske problemer i forbindelse med lovændringen, men jeg må fastholde, at hensynet til forældrenes retsbeskyttelse må veje tungest, og at der i øvrigt må kunne findes en løsning på dette praktiske problem i København.

Hvad angår de ændringsforslag, der er stillet af VS, og som går ud på, at barnet skal have en stilling som en tredje selvstændig part i sagen om anbringelse uden for hjemmet, kan jeg først henvise til, at en tilsvarende problemstilling har været berørt i nogle af de spørgsmål, som socialudvalget har stillet mig under udvalgsbehandlingen. Man har således interesseret sig for såvel særskilt advokatbistand som værgebeskikkelse og en særlig sagkyndig bisidder.

Principielt vil jeg sige om disse tanker, at de forekommer mig at være noget selvmodsigende, idet det er et bærende princip i hele bistandslovens afsnit 8, at de beslutninger, der træffes, træffes af hensyn til barnet. Formålet med reglerne er således at iværksætte hjælpeforanstaltninger over for børn og unge, der befinder sig i en socialt truet situation. Disse hjælpeforanstaltninger kan gribe ind i udøvelsen af forældremyndigheden, mens der ikke er tale om sanktionslignende indgreb over for barnet, der kunne give anledning til overvejelser om en bisidderordning for dette.

[Socialministeren]

Videre kan jeg henvise til, at barnet efter den foreslåede formulering af § 125, stk. 1, skal have adgang til at udtale sig over for udvalget.

Det er endvidere i socialministeriets cirkulære af 1. oktober 1975 om hjælpeforanstaltninger uden samtykke efter bistandslovens § 13 anført, at det sociale udvalg skal være opmærksomt på, at børn i disse sager befinder sig i en situation, der forpligter udvalget til at vise den yderste forståelse.

Det afgørende kriterium, at der foreligger en velfærdstruende situation, som nødvendiggør en indgriben, vil efter min mening ikke blive tydeliggjort for barnet ved, at dette får beskikket en særlig sagkyndig person.

Det kan yderligere frygtes, at barnet vil kunne komme til at betragte sig som modpart over for forældrene og forvaltningen, således at de fremtidige bestræbelser for at skabe mulighed for barnets tilbagevenden til hjemmet på forhånd vanskeliggøres.

Ud fra disse betragtninger må jeg afvise ændringsforslagene fra VS, og med disse bemærkninger skal jeg anbefale regeringens lovforslag til uændret vedtagelse ved anden behandling.

Askjær Jørgensen (FP):

Over for dem, der ikke forstod, at det var en fortællelse, da jeg talte om vort ændringsforslag, skal jeg gøre opmærksom på, at det, jeg påpegede over for fru Lone Dybkjær, var, at hun ikke har ret til at insinuere, at vi stiller besparelsesforslag på det sociale område, for det har vi aldrig gjort, og det kan fru Lone Dybkjær ikke bevise.

Fru Lone Dybkjær siger, at hun kunne godt stemme for det med de 10 dage, hvis det var nøje knyttet til, at dommeren kom med ind og blev gjort medansvarlig. Vi kan under ingen omstændigheder tiltræde, at dagantallet bliver øget, hvis ikke dommeren har været med inde at kigge på det.

Så glemte jeg at sige med hensyn til ændringsforslag nr. 4, at vi ligesom en række andre partier ikke kan tiltræde, at københavnerne skal have særbehandling her.

Så har jeg til slut en kommentar til ministeren, der siger, at dommeren kan komme i en vanskelig situation. Ja men det er vel faktisk det, vi har dommerne til: de skal have mod og styrke til at træffe afgørelser. Dom-

merne er vel også andre steder i lovgivningen i den situation, at de skal træffe afgørelser og tage ansvar for nogle ting. Når der skal tages stilling til, hvorvidt fængsling af folk, der er sat ind midlertidigt, skal opretholdes, er det jo ikke sådan, at dommeren tager stilling til skyldspørgsmålet, fordi han har taget stilling til, om en fængsling skal opretholdes eller ej. Derfor synes jeg, de ting hører sammen, det er den samme problemstilling, og dermed har jeg altså forklaret, at ministerens argumentation var forkert.

Så skal jeg sige, at jeg synes i øvrigt, at dette meget vanskelige lovforslag har fået en meget omhyggelig og grundig behandling i socialudvalget. Det er jeg meget tilfreds med, og det vil jeg gerne sige formanden tak for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 i betænkningen forkastedes, idet 49 stemte for, 98 imod.

Ændringsforslag nr. 2 i betænkningen forkastedes, idet 48 stemte for, 99 imod.

Ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen forkastedes, idet 5 stemte for, 142 imod.

Ændringsforslag nr. 2 og 3 uden for betænkningen forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 i betænkningen forkastedes, idet 29 stemte for, 118 imod.

Ændringsforslag nr. 4 i betænkningen forkastedes, idet 21 stemte for, 126 imod.

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbe-

[Formanden]

handling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af:

Forslag til lov om biavl.

(Lovforslag nr. L 9. Fremsat 13/1 82. Første behandling 20/1 82. Betænkning 11/3 82).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, §§ 2-4, ændringsforslag nr. 2, § 5, således ændret, §§ 6-9, ændringsforslag nr. 3, § 10, således ændret, §§ 11-15, ændringsforslag nr. 4 og 5, § 16, således ændret, og § 17 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Lejeværdi af egen bolig m.v.).

(Lovforslag nr. L 12. Fremsat 13/1 82. Første behandling 19/1 82. Betænkning 12/3 82).

Der var stillet 16 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Bakholt (S):

Der er under udvalgsarbejdet stillet en række ændringsforslag til lovforslaget. Ministeren for skatter og afgifter har stillet en del; de har et fornuftigt indhold, og dem kan vi stemme for. Det samme kan ikke siges om de ændringsforslag, som er stillet af andre partier, og derfor må vi stemme imod dem.

Det vigtigste af de ændringsforslag, der er stillet, er vel forslaget om, at der bliver lagt en loftregel ind, således at lejeværdien ikke kan stige med mere end et fast beløb. Derved kommer vi i den situation, at vi tager hensyn til de forskellige vurderinger, der har været tale om rundt omkring i landet, og der er altså ikke nogen, der her vil få en meget, meget stor stigning på grund af vurderingen. En sådan loftregel har vi jo også set tidligere.

Et andet vigtigt ændringsforslag går på, at man for landbrugets stuehuse nu ikke længere kan fratække de afholdte udgifter, men at der indføres et standardfradrag gældende også for stuehuse. Det betragter vi som en rimelig og rigtig regel, også set i relation til det forslag om forbedring af afskrivningsmulighederne, som er til behandling i skatte- og afgiftsudvalget, så det kan vi selvfølgelig støtte. Der er et forslag stillet af et par af de borgerlige partier, som jeg vil kommentere. Det er forslaget om at hæve vedligeholdelsesomkostningsfradraget til en halv snes tusind kroner. Det er jo et forslag, vi har set ved anden lejlighed, men det er ikke et forslag, som vi bryder os om, og det har vi givet udtryk for ved tidligere lejligheder. Det vil vi selvfølgelig stemme imod.

Det er stadig væk en god økonomisk disposition at vedligeholde sit hus, og det er ikke nødvendigt at give yderligere skattegodtgørelser ved hjælp af fradragmuligheder for den form for udgifter, slet ikke med det nuværende skattesystem, hvor de med de